Vaksandi nøgdir av upsa og minkandi nøgdir av toski

Meðan nøgdirnar av avreiddum toski hava verið í minking trý tey seinastu árini, hava nøgdirnar av upsa verið í vøkstri. Seinastu hagtølini fyri fyrsta ársfjórðing í ár vísa somu gongd.

ELI GUTTESEN

Meðan landaðu nøgdirnar av toski hava verið í minking trý tey seinastu árini, hava landaðu nøgdirnar av upsa verið í vøkstri.

Hetta sæst av eini nýggjari uppgerð, sum Hagstovan hevur gjørt yvir avreiðingarnar frá føroyskum skipum til føroyskar fiskakeyparar.

Tá landaðu nøgdirnar av toski toppaðu í 1996, botnaðu landaðu nøgdirnar av upsa. Hetta árið vóru nøgdirnar av toski og upsa ávikavist 33 tús. og 17 tús. tons.

Men síðani eru nøgdirnar farnar hvør sín veg og møttust í fjør við hvør sínum 24 tús. tonsum.

Men gongdin steðgaði ikki har, tí seinastu hagtølini fyri fyrsta ársfjórðing í ár benda á, at upsin fer at yvirhála toskin í ár.

Í fyrsta ársfjórðingi í fjør vóru nøgdirnar av toski meira enn tvífalt so stórar sum nøgdirnar av upsa. Men soleiðis er ikki í ár, sambært uppgerðini frá Hagstovuni.

Henda vísur, at nøgdirnar av toski eru minkaðar við útvið einum triðingi, samstundis sum nøgdirnar av upsa eru hækkaðar við útvið einum triðingi.

Gongdin var í veruleikanum tann sama í fyrsta ársfjórðingi í fjør, men tá var talan um ein fjórðing í staðin fyri ein triðing, tvs. at ferðin á broytingini var heldur minni tá.

Fyri at venda aftur til veruligu tølini vóru 7.761 tons av toski avreidd til føroyskar fiskakeyparar í fyrsta ársfjórðingi í fjør ímóti 5.498 tons í ár.

Tilsvarandi nøgdirnar fyri upsa vóru 3.639 tons í fyrsta ársfjórðingi í fjør ímóti 4.655 tons í ár.

So hóast avreiddu nøgdirnar av toski higartil í ár eru 843 tons størri enn nøgdirnar av hýsu, geva tølini greiðar ábendingar, tí sama tíðarskeið í fjør hevði toskurin eina yvirvág upp á 4.122 tons.

Hetta merkir, at munurin er farin niður í ein fimting av muninum í fjør.

Alarmklokkurnar ringja

Leggja vit nøgdirnar av toski og upsa saman, sum eru avreiddar til føroyskar fiskakeyparar í fyrsta ársfjórðingi í ár, so er tilsamans talan um 10.153 tons. Hetta er 1.246 tons minni enn somu tíð í fjør svarandi til eina lutfalsliga minking upp á 11 prosent.

Saman við toskinum og upsanum, hevur hýsan havt vaksandi týdning seinastu árini.

Hýsufiskiskapurin botnaði í 1993 tá bert 3.662 tons vóru avreidd til føroyskar fiskakeyparar.

Síðani hevur tað bara gingið uppeftir við fiskiskapinum og í fjør vóru heili 19.179 tons av hýsu avreidd.

Men tølini fyri fyrsta ársfjórðing í ár vísa tíverri eitt lítið fall tá tað kemur til hýsuna. Avreidd eru 5.800 tons og hetta eru 258 tons minni enn somu tíð í fjør, svarandi til eina lutfalsliga minking upp á 4 prosent.

Leggja vit avreiddu nøgdirnar av toski, hýsu og upsa saman fyri fyrsta ársfjórðing í ár er talan um eina samlaða nøgd upp á 16 tús. tons. Hetta er 1500 tons minni enn somu tíð í fjør og svarar til eina lutfalsliga minking upp á 8,6 prosent.

Tvey tey seinastu árini hava annars verið stak góð til tosk, hýsu og upsa tí bæði árini hava samlaðu avreiðingarnar ligið omanfyri 67 tús. tons. Hetta er útvið 10 tús. meira enn í 1996 og 20 tús. meira enn í 1995.

Men sum sagt so benda seinastu tølini nú á eina minking í mun til somu tíð í fjør og henda minking sæst eisini aftur í heildaravreiðingunum, tá vit halda avreiðingarnar av sild, makreli og ídnaðarfiski uttanfyri.

Heildaravreiðingarnar vóru um 20 tús. tons í fyrsta ársfjórðingi í ár og var hetta útvið 3 tús. tons minni enn somu tíð í fjør, svarandi til eina lutfalsiga minking upp á 12 prosent.

Toskur, hýsa og upsi standa fyri 80 prosentum av avreiddu nøgdunum og eiga helvtina av minkingini.

Tað skal sigast, at fiskiskapurin vegna veður og annað kann verða svikaligur í fyrsta ársfjórðingi og tí skulu ábendingarnar takast við ávísum fyrivarni.

Men hendir tað, at nøgdirnar av mest týdandi fiskasløgunum framhaldandi minka samstundis sum marknaðarprísurin lækkar, rakar tað okkum tvífalt, tí nærum alt okkara útflutningsvirði kemur frá fiski.

Seinastu árini hevur alt gingið eftir vild, nøgdirnar hava verið vaksandi samstundis sum avreiðingarvirði er hækkað munandi. Men nú er líkt til at okkara vælferð er í vanda, tí tað ljóðar frá slakari prísum samstundis sum nøgdirnar nú aftur minka.

Mynd: Kalmar

Klárt at taka dagar millum læknarnar

Líkt er til, at Jens Andreassen hevur góð kort á hondini, nú enn ein kommunulækni skal setast fyri Suðurstreymoy

INGI RASMUSSEN

Tað er Almanna- og Heilsustýrið, sum ger av, hvør tann áttandi kommunulæknin í Havn skal vera. Men fyrst skulu tær fýra kommunurnar í Suðurstreymoyar læknadømi geva Almanna- og Heilsustýrinum síni tilmæli um, hvønn tey ynskja. Tær eru Havnin, Nólsoy, Hestur og Velbastaður.

Seinnapartin mikudagin vantaðu framvegis tvær innstillingar at koma fram. Freistin at innstilla var annars úti 25 mai.

Tey, sum hava søkt starvið, eru Jens Andreassen, Sten Larsen, Turid Petersen og Kari Jacobsen.

Á býráðsfundinum í Havn hóskvøldið í síðstu viku mælti Tórshavnar Býráð til at seta Jens Andreassen, lækna á Landssjúkrahúsinum, í starv. Velbastaðar kommuna hevur somuleiðis Jens Andreassen sum sítt besta boð.

Hestur hevur Sten Larsen, sum í løtuni er avloysari í Kollafirði, ovast á ynskilistanum.

Nólsoy hevði ikki viðgjørt spurningin enn, tá vit vóru í sambandi við tey í gjár, men tey skuldu taka støðu seinni um kvøldið.

Landslæknin hevur eisini eitt orð at skula sagt. Hann innstillar ikki, men metir um fakliga førleikan hjá umsøkjarunum. Tað er millum annað við støði í hesum, at kommunurnar hava tikið støðu.

Hetta er síðstu ferð, at lækni verður settur á hendan hátt. Frameftir verður tað eitt ráð mannað við umboðum fyri kommunur, læknar og sjúkrakassar, sum skal taka dagar millum umsøkjararnar.

Nýggi læknin í Suðurstreymoy byrjar væntandi í starvinum 1. september, tá nýggja læknamiðstøðin við R.C. Effersøesgøtu er klár at taka í nýtslu. Saman við nýggja læknanum flytir Sølvi W. Olsen eisini inn í læknamiðstøðini.

Sigl og spæl bridge

Aftur í ár skipar Smyril Line fyri serligari bridgeferð.

Bridgeferðin verður á Danmarkarferðini vikuskiftið 4. til 7. juni, og umborð á Norrønu verða kappingar allar tríggjar dagarnar.

Slíkar bridgeferðir vórðu gjørdar við Norrønu bæði í fjør og fyrraárið. Undirtøkan var góð, og alt riggaði stak væl. Bæði árini var eisini allar besta veður.

Danmarkarferðin er væl egnað til slíkt tiltak, tí Norrøna fer av Havnini fríggjamorgun kl. 8.30 og er aftur í Havn mánamorgun kl. 6. Tað vil siga, at fólk, sum hava vanligt dagarbeiði, skulu bara biðja sær frí fríggjadagin.

Smyril Line hevur í sambandi við ferðina eitt serligt tilboð til bridgespælarar og makar teirra, sum hava hug at fara við.

Tað verður Per Kallsberg, sum leggur kappingarnar til rættis. Vinnararnir fáa virðisløntir.

Per Kallsberg var við til at fyriskipa bridgeferðirnar hini árini eisini.

– Koma so nógv fólk við, at vit kunnu manna 6-7 borð, vænti eg vit fáa ein frálíkan túr við stuttligum kappingum, sigur Per.

Oljupartabrøv bjóðast út í heyst

Ímóti endanum av hesum árinum fer Atlants Kolvetni at bjóða føroyingum partabrøv fyri í mesta lagi 26 milliónir krónur. Markið millum Føroyar og Bretland er í prinsippinum komið uppá pláss, so hetta forðar ikki longur eini føroyskari oljuvinnu at koma í gongd

LEIF LAADAL

Nú ongar forðingar eru fyri at fara undir eina oljuvinnu her á landi, fer føroyska oljufelagið Atlants Kolvetni at bjóða út enn fleiri partabrøv. Tá ið felagið bleiv stovnað, vórðu partabrøv seld almenninginum, og tá settu 830 fólk pening í felagið, sum í fyrstuni bert var eitt húskot til eina fyritøku.

Nú vita eigararnir og leiðslan hjá Atlants Kolvetni nógv meiri um vinnuna og um hvønn leiklut føroyska oljufelagið kann koma at hava, so Wilhelm Petersen, stjóri, sigur, at áhugin fyri at keypa partabrøv í Atlants Kolvetni óivað fer at verða eins stórur ella størri, nú felagið seinni í ár aftur fer at bjóða út.

Møguleiki fyri 26 milliónum

Júst hvussu nógv partabrøv á 1000 krónur felagið ætlar at bjóða út, er støða ikki tikin til enn. Nevndin hevur sum nú er møguleika at selja partabrøv upp til 55 milliónir krónur, og partapeningurin er í løtuni 29 milliónir krónur. Hetta vil siga, at tað í mesta lagið verða 26 milliónir útbjóðaðar seinni í ár.

Atlants Kolvetni er síðani fyrstu útbjóðing av partabrøvum blivið limur í Faroes Partnership saman við Amerada Hess, Lasmo, DONG og Hydro. Haraftrat er markið komið uppá pláss, og fyrsta útbjóðingarumfar á føroyska økinum verður sambært Eyðun Elttør, oljumálaráharra, í heyst.

Tá ið Atlant Kolvetni bjóðaði fólki at keypa partabrøv, var áhugin hampiliga stórur, um havt verður í huga umstøðurnar, sigur Wilhelm Petersen, men nú vita bæði vit og tey, sum ætla at seta pening í felagið, nógv meiri um vinnuna og serliga um Atlants Kolvetni.

Wilhelm Petersen væntar ikki, at øll tey, sum hava áhuga í eini føroyskari oljuvinnu longu hava keypt partabrøv í felagnum.

– Um fólk aktivt vilja luttaka í leiting eftir olju við Føroyar, so hava tey hendan møguleika við at verða partaeigari í eitt nú okkara felag, sigur Wilhelm Petersen.

Tí metir hann, at nógv fólk fara at seta pening í felagið í heyst.

Enn eingin olja men yvirskot

Atlantic Kolvetni hevur enn ikki verið nær einum dropa av olju enn, men kortini kann felagið vísa á eitt fitt yvirskot í roknskapinum. Peningurin verður settur í eitt nú donsk virðisbrøv, og hetta hevur eydnast væl.

Nú útbjóðingarumfarið á føroyskum øki verður í heyst, fer felagið samstundis meiri aktivt inn í sjálva oljuvinnuna. Saman við samstarvsfeløgunum í Faroes Partnership er ætlanin at vera við frá fyrsta bríksli, so um eitt ár ella so eigur Atlants Kolvetni uppi í onkrari loyvisavtalu um leiting eftir olju á føroyskum øki – um alt gongur eftir ætlan.

Føroyska oljufelagið Atlants Kolvetni fer seinni í ár aftur at bjóða føroyingum at seta pening í felagið. Áhugin verður óivað eins stórur, sum tá ið teir 830 føroyingarnir settu 29 milliónir í felagið í fjør, sigur stjórin Wilhelm Petersen

Mynd: Kalmar

Café Karlsborg í Vágsbotn

BEATE L. SAMUELSEN

Í farnu viku lat Café Karlsborg upp í Vágsbotn.

Tað er Fiskimannafelagið, sum eigur húsini, har ein gávuhandil hjá Samvinnufelagnum hevur hildið til, men hevur hesin handil verið afturlatin í langa tíð.

Sjey ár eru liðin, síðani Olevina Joensen gjørdi hetta sama høli í stand, sum gávuhandjlin hevur hildið til í.

Av tí at hølið hevur staðið tómt í seinastuni, heitti Fiskimannafelagið fyri nakað síðani á Olevinu, sum annars hevur verið burturi, um at taka sær av Caféini..

Og fyri hálvari aðru viku síðani, lat Olevina lat caféina, sum líka síðani hevur verið sera væl vitjað, tí nógv fólk hevur sína gingd oman í Vágsbotn, har sera góður sólargangur er.

Latið verður upp hvønn morgun kl. 8 og er opið til kl. 8 á kvøldið. Møguleiki er fyri, at opið kemur at verða longri út á kvøldarnar, meðan summarið er, men tað fer tíðin at vísa, um tørvur er tí, sigur Olevina, sum hevur eitt hjálparfólk aftrat sær í caféini.

Líka frá morgunstundini fæst morgunbuffet. Annars fæst smyrjubreyð við føroyskum viðskera av øllum møguligum slag umframt kaffi, the, cacao, køkur og hvat Olevina annars hevur sett sær fyri at hava av heimabakstri, so tað ikki altíð er tað sama.

Í Café Karlsborg er pláss fyri 44 sitandi gestum, sum er. Men her er rúmligt, so væl ber til við fleiri stólum og borðum, sigur hon, sum eisini hevur sett borð og stólar út um til gestir, sum heldur vilja sita uttanfyri og njóta ein góðan bita í tí frálíka veðrinum, vit hava havt hesar seinastu dagarnar.

Olevina Joensen stendur fyri dagligu leiðslu av Café Karlsborg í Vágsbotni.

Mynd: Kalmar Lindenskov

Rætt skal vera rætt

Høvuðssøgan í gjár snúði seg um, at nú skal føroyskt tosast í Føroya Rætti.

Sagt varð, at Fólkatingið hevur samtykt, at umsøkjarar til dómarastørvini, sum duga føroyskt, fáa fyrimun. Men tað er ikki heilt rætt.

Fólkatingið hevur ikki endaliga samtykt hetta enn. Ein samd rættarnevnd tekur undir við hesum, og málið hevur verið til aðru viðgerð. Men málið hevur ikki verið til endaliga 3. viðgerð enn. 2. viðgerð var týsdagin, og málið fer beinleiðis til 3. viðgerð.

Tað tykist heilt víst, at Fólkatingið tekur undir við føroysku ynskjunum.

- blaðmaðurin

Mini Cruise
til Bergens

Á ferðini verður m.a.
skipað fyri Bingo

úr 550,-

SMYRIL LINE
Tel 31 59 00